

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia” H. Meltzer, Sibiu

Foaie politică.

Apăre în fiecare Duminică.

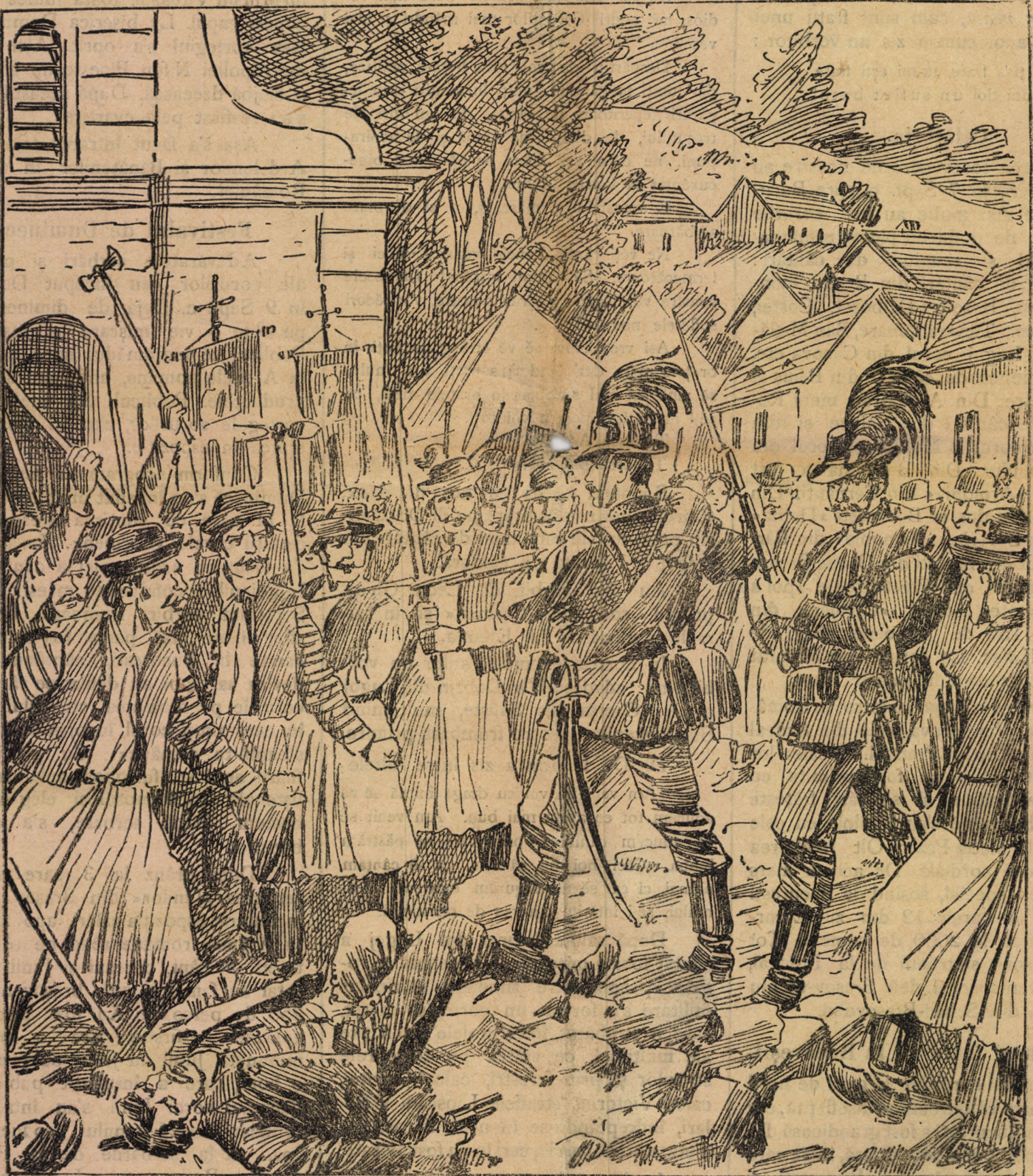
INSERTATE:

se primesc la biroul administrațiunii, (str. Măcelarilor nr. 12).

Un șir garmond prima-dată 14 bani, a doua-oară 12 bani a treia-oară 10 bani.

Ucis de gendarmi.

— Dela un pelerinăgiu din Gömör. —

În satul Gömörșid (Ungaria) se face pelerinăgiu în fiecare an pe vremea aceasta și așa s'a făcut și acum.

Anul acesta la petrecerea ce se dă de obicei, feciorii satului s'au prea înfierbântat la creeri și au venit în conflict cu patrula de gendarmi. În învălmășală unul cu numele Ioan Daraboș a scos un revolver și a amenințat

pe gendarmi că-i pușcă. N'a apucat însă să tragă din revolver, când unul din gendarmi i-a și dat un glonț. Daraboș a căzut mort la pământ, ținând încă în mâna încheștată revolverul, cum se vede în chip.

În urma acestei întâmplări s'a iscat o mare turbureală în sat. Sătenii s'au înarmat cu ciomege, au tăbărit cu urlete și mare tă-

răboiu asupra gendarmilor și era să-i omoare, dacă nu le sosea ajutor grabnic de pe satele vecine. Chipul nostru ne arată atacul sătenilor asupra gendarmilor.

S'a introdus numai decât cercetarea, ca să se vadă cine e vinovat aci și că în drept au fost gendarmii să folosească arma?

Serbările din București.

Am dat știrea, că cele mai multe din corurile noastre au plecat la București, la expoziție, unde au dat toate la oaltă un mare *festival coral*.

Escursiunea corurilor noastre, primirea de tot călduroasă și însuflețită ce li s'a făcut pretotindinea în România și concertarea împreună a corurilor din toate părțile Daciei lui Traian (Ardeal, Bănat, Bucovina și România), au dat serbărilor un caracter de o mare manifestare culturală a tuturor Românilor. S'a văzut și s'a arătat lumii că deși atârnam politicește de diferite stăpâniri și locuim în țeri deosebite, cărora voim să le fim cetățeni credincioși, în privința limbii, obiceiurilor și culturii naționale una și nedespărțiti suntem, un neam, cum sunt frații unei familii. Și apoi cum a zis un vorbitor:

Eu și-s frate, tu-mi ești frate
In noi doi un suflet bate!...

Călătoria.

Aproape toate corurile noastre au plecat Vineri, în 7 Sept. c. spre București. Cele mai multe au fost corurile din Bănat, de unde au plecat următoarele coruri și reuniuni de cântări: Reuniunile de cântări din Reșița montană, Bogșa, Bozovici-Dalboșet, Coștei, Oravița-rom., Ticvaniu-mare, Sân-Miclăușul-mare, Lugoj, corul din Căcova etc. apoi Reuniunea de cântări din Beiuș și Oradea-mare. Din Ardeal au mers Reuniunea de cântări din Săliște și din Orăștie și corurile Moților și corul din Ocna Sibiului. Din Bucovina a fost societatea »Armonia« din Cernăuți. Din România s'au dus la București »Doina« din Turnu-Severin, »Armonia« din Bărlad și Corurile țărănești din Osoiu, Breaza și Dumbrăveni etc. Preste toate apoi a fost Societatea corală »Carmen« din București, 150 de persoane, dir. de prof. G. Kiriak. La coruri s'au alăturat și alți escurzonisti în număr mare.

Corurile din Bănat au intrat în România pe la Verciorova, cele din Ardeal pe la Turnu-Roșu și Predeal. În calea lor pe la toate gările au fost primite cu furtunoase ovațiuni și salutări frățești. Corurile Bănățene s'au întâlnit cu cele ardelenene la stația Peatra-Olt. Întâlnirea a fost foarte cordială. De aci au mers cu un tren special, sosind la București Sâmbătă, la oarele 12 din zi. Escurzionistii erau la 2000 de oameni. Tot atunci a sosit și trenul de la Predeal, cu care venia corul dela Brașov-vechiu și »Junii« din Scheii-Brașovului.

Primirea și intrarea în București.

Primirea corurilor la gara de nord a fost foarte călduroasă și însuflețită, iar intrarea în București a fost grandioasă. La gară aștepta o mulțime uriașă, între care societățile de cântări din București și de la țară, sosite mai curând, cu steagurile lor, apoi 3 muzici militare. Doamnele și d-soarele erau înbrăcate în frumoase costume naționale. În momentul sosirii trenului, muzicile militare începură să cânte.

Și pe când cele trei muzici intonau grandiosul iran jubilar, Românii veniți

din toate colțurile vechi Daciei își strângeau mâinile, se îmbrățișau, se sărutau...

În curtea gării au urmat salutările. Cel dintâiu a vorbit locțiitorul de primar, dl Al. Ciurcu, care a rostit următoarele:

»Cu inima înduioșată vă zic: Bine ați venit, fraților, în cetatea românismului, în capitala Regatului român!

Bine ați venit, frați ardeleni, bine ați venit, frați bănățeni, pe pământul sfânt al României.

Să vă spun că vă primim cu căldura iubirii frățești, e de prisos. O știți voi prea bine.

Țara întreagă se veselește de venirea voastră, țara întreagă vă serbătorește și inimile Românilor din toate unghiurile bat azi în unison.

De azi dimineață soarele pare mai radios, iar codrii Carpaților mai mândri și mai veseli.

Despărțiți de voi prin hotare politice, dar uniți în gânduri, uniți în simțiri prin legături neperitoare de sânge, de amintiri ale trecutului, de datini, de limbă și de aspirațiuni, ne dăm azi mâna pe pământul binecuvântat al Patriei Mume.

E aceasta o zi măreață, o zi de mare serbătoare.

Ne veți cânta doinele voastre dulci și fermecătoare. Să cântați fraților! Cântecul voastre vor legăna visurile noastre, vor răcori sufletele noastre!

Ași vrea acum să vă strâng pe toți în brațele mele, dar fiindcă sunteți așa mulți, să vină cel mai apropiat în brațele mele, ca să-l îmbrățișez pentru voi toți.

Trăiască Ardealul!

Trăiască Bănatul!

Spunând aceste cuvinte dl Alex. Ciurcu cuprinse în brațe pe dl Dr. Dobrin președintele reuniunii de cântări din Lugoj, și l sărută cu căldură.

Au mai vorbit dl Leon Ghica, președ. societății »Carmen« și în numele studenților Al. Eremia.

În numele excursioniștilor au vorbit d-nii: avocatul Dr. Dobrin din Lugoj și Dr. Comșa din Săliște, mulțumind Bucureștenilor pentru frumoasa primire.

Dl Dr. Dobrin a zis între altele:

»Am venit la voi cu dragă inimă să vă aducem tot ce avem mai bun. Am venit să vă aducem cântarea, prin care ne păstrăm limba. Căci noi nu cântăm, ca să cântăm numai, ci ca să ne asigurăm existența neamului, să-i întărim puterea de rezistență.

După salutări corul din Lugoj a cântat foarte mișcător »Deșteaptă-te române«, apoi între sunetele muzicelor militare s'a format un cortegiu mare, care a străbătut între uralele însuflețite ale mulțimei, ce stătea pe trotoarele străzilor și prin ferestri, calea Griviței, calea Victoriei, stradele Lipscani și Șelari, îndreptându-se în urmă fiecare societate la cartierele, cari le-au fost avizate.

În decursul acestei intrări triumfale pe ulițe s'au aflat la 30 mii de oameni, a căror aclamări nu se mai sfârșeau. La nici o serbare în București nu s'a văzut o asemenea însuflețire. O ploaie de flori a căzut aproape neîntrerupt asupra oaspeților. Muzicile militare, așezate din distanță în distanță, cântau neîntrerupt.

În dreptul Ligei culturale s'a cântat »Deșteaptă-te Române«. Iar în dreptul palatului regal, toată lumea și-a descoperit capul și muzicele au cântat »Trăiască Regele«.

La un moment dat corurile începură a cânta același imn, și din mii de piepturi se ridicară în văzduh aceleași sunete, aceleași cuvinte.

Acest moment a fost atât de serbătoresc, atât de înălțător, încât a mișcat toate inimile și a produs o însuflețire de nedescris.

După terminarea imnului regal, și în momentul când Junii din Brașov cu căciulile lor falnice și pene mândre trecură prin dreptul palatului regal, ei descărcară o răsunătoare salvă de focuri de pistoale.

Cortegiul trecând pe lângă statua lui Mihai Viteazul, toată lumea își descoperi capul. La biserica Domnița Bălasa cortegiul s'a oprit. Aici vicarul metropoliei Nifon Plocețeanu a săvârșit o slujbă dzească. După aceasta coriștii s'au resfirat pela cvartire.

Așa s'a făcut intrarea triumfală a Ardelenilor și Bănățenilor în Capitala României.

Festivalul de Duminecă.

Adevăratele serbări și producții ale corurilor s'au început Duminecă, în 9 Sept. c. Deja de dimineață era pe ulițe o vie mișcare și însuflețire. Publicul se îngrămădea spre expoziție, la Arenele romane, unde era să se ție producțiile. Publicul era încântat de cortegiile corurilor, cari își făceau intrarea în expoziție.

Conform programului serbările de Duminecă s'au început înainte de amiază la 11 oare cu sfințirea steagului societății corale »Carmen«. La slujba ce s'a făcut cu acest prilej a cântat corul Lugoienilor, condus de maestrul Vidu. S'a ținut vorbiri frumoase. La actul sfințirii au luat parte toate corurile, venite la București, cântând fiecare deviza sa, apoi au defilat pe rând toate corurile pe dinaintea steagului sfințit, în care timp corul lugoian cânta »Deșteaptă-te române«. Cu prilejul defilării au fost furtunos aplaudate Săliștenele, în frumosul și elegantul lor costum. După serbare, s'a dat un banchet.

După prânz la 3 oare s'a dat serbarea »Junilor« din Brașov. Ei au încunjurat expoziția călări, apoi au intrat în Arenele romane rënd pe rënd Junii tineri, bătrâni, curcani și Junii albi, în total cu femei și alți brașoveni vre-o 250 de persoane. Au fost primiți cu aplause nesfârșite. Era o priveliște minunată. Junii au jucat cu femeile lor o horă, care a însuflețit publicul. În decursul horei Junii s'au întrecut în aruncarea buzduganului, producându-se așa, ca la serbările de la Paști în Brașov. Reprezentația Junilor a durat între viile aplauze ale publicului, cam un cias.

După Junii a urmat concertul dat de 10 Reuniuni de cântări din Bănat, în total 800 de cântăreți. Fiecare reuniune a cântat în viile aplause ale publicului, câte 2 cântări. A început Reuniunea de cântări din Reșița, con-

dușă de dirigentul Iosif Velceanu, și a sîrșit Reuniunea din Lugoj a lui Vidu. Terminându-se acest turneu, toate reuniunile împreună au cântat, conduse de Vidu, cântecele: »Hai în horă« de Dima, »Imnul regal« de Hübsch și »Pui de lei« de Vidu, cele două din urmă cu acompanierea muzicii militare. La cântarea »Imnul regal« s'a alăturat și corul »Carmen« cu pitorești costume femești.

Cântarea împreună a corurilor a fost minunată, producând o însuflețire cum rar se poate vedea. Festivalul s'a sîrșit cu cântarea »Deșteaptă-te române«. El a fost o serbare națională decât care — cum zice o foaie din București, mai mare și înălțătoare nu poate fi. Ea ne-a arătat unirea culturală a Românilor, în arenele romane.

Festivalul de Marți.

Luni des de dimineată corurile, în număr de 26 au plecat la Sinaia; pe cale au fost salutați foarte cordial atât la mergere, cât și la întoarcere, iar în Sinaia li s'au făcut ovațiuni mărețe. Corurile au mers la castelul Peles, unde o mare delegație a fost primită de Suverani. Ovații și însuflețire nespūsă.

Corurile au sosit Luni sara în București și Marți au dat în Arenele romane al doilea Festival, cântând rînd pe rînd 14 coruri din Ardeal, România și Bucovina. Șirul lor l-a început corul Selistenilor și l-a sîrșit soc. »Carmen« din București. Au fost viu aplaudate corurile Seliștenilor, a Moșilor, Bucovinenii etc. În urmă toate corurile au cântat împreună, 900 de coriști, dirijați de dl D. G. Kiriak: »Pe al nostru steag«, »Tricolorul«, »Imnul regal« și »Pui de lei«. Asezarea corurilor înălțătoare o privește încântătoare, ear însuflețirea uriașului public și ovațiunile nu mai cunoșteau margini.

Concertul din urmă. — Constanța.

Miercuri sara toate corurile împreună au dat cel din urmă concert în Arenele romane, în mijlocul unei însuflețiri mari, ear' apoi s'a reprezentat »Povestea neamului«, scenele cele mai de frunte din trecutul poporului nostru.

Corurile au mai făcut o excursie la Constanța, la portul de mare al României, unde iarăș s'au făcut primiri și sîrbări frumoase. Unele din corurile noastre au cântat câteva cântări.

De aici apoi corurile au luat calea spre casă.

Așa s'a făcut vizita corurilor române la expoziție, cu primire și sîrbări neuitate și care are și va avea urmări de mare însemnătate pentru poporul român și pentru unitatea culturală a Românilor de pretotindinea.

Țeranii Bucovineni.

Pe timpul, când au fost corurile în București, s'au aflat acolo și țeranii români din Bucovina, în număr de 1300. Ei asemenea au fost primiți cu dragoste și găzduiți. Ei au fost de față la festivalul de Duminecă, cu steaguri, cari arătau grupurile după comune. Luni în 10 Sept. au vizitat Constanța, apoi au plecat spre casă. În cale la Iași li s'a făcut o primire strălucită. Țeranii aici au depus o cunună de flori la statua lui Stefan cel Mare.

Sibiienii la București.

Joi dimineata, în 20 Sept. c. a plecat la expoziție, pela Turnul-Roșu, »Reuniunea ro-

mână de muzică« din Sibiu, sub conducerea asesorului Dr. Miron E. Cristea. Escursionistii sunt preste 200. Ei vor da concerte în sala Ateneului și vor reprezenta de mai multe ori la teatrul național minunata operetă a dlui T. cav. de Flondor »Moș Ciocărlan«. Pentru primirea reuniunii s'au făcut în București mari pregătiri.

Sibiu, 21 Septembrie n.

O telegramă. Foaia Politik din Praga scrie, că în Boemia au fost săptămîna trecută două adunări catolice, în Holstein și Belehrad. (Moravia) La amîndouă au luat parte și Slovaci catolici din Ungaria nordică. Adunarea din Belehrad a primit cu unanimitate și a trimis la Sanctitatea Sa Papa următoarea telegramă:

»Treizeci de mii de catolici întruniți în Belehrad vin cu rugarea înaintea tronului Sanctității Tale, ca să aveți milă părintească de populațiunea catolică din Ungaria și să împedecați, ca guvernul ungar și episcopii maghiari să prigonească pe preoții slovaci catolici«.

Un mandat nimicit. Mandatul deputatului socialist Andreiu Achim, sau cum se numește el deputatul țeranilor, a fost atacat cu petiție de mai mulți alegători, care s'a pertractat la Curie, Marți în 17 l. c. Achim a fost acuzat, că și-a câștigat mandatul aștînd la ură în foaia s'a »Foaia Țăranilor« (»Parasztujság«) pe țărani contra domnilor, numindu-i pe aceștia: ucigători de țărani, sugători de sânge țărănesc etc.

În aceste Curia a aflat agitație contra unei clase și a nimicit mandatul lui Achim și pe baza art. 122 al legii electorale i-a suspendat dreptul de alegere pe un an de zile. Astfel în Bichiș-Ciaba se va face o nouă alegere, dar' Achim nu poate fi ales. Totodată Curia l-a osîndit și la suportarea speșelor, în sumă de 8600 cor. Osînda se va împărtași dietei și ministrului de justiție.

Foile guenamentale sunt vesele de pedeapsa »agitatorului«!

Dări de samă. Ca întregire la cele publicate în nrul trecut despre darea de samă a dlui Dr. I. Maniu, în Vinț, ținută în 9 Sept. c. mai amintim, că după ce dl Maniu a descris stările politice din țară și din dietă, în vorbirea sa de 1 oră s'a estins și asupra lucrărilor viitorului. Dînsul a zis că cele mai înțeptoare lucrări sunt în dietă: resolvarea chestiei votului universal și regulare congruei preotești. Deputații naționaliști vor lua parte vie la debateră budgetului, iar după votarea budgetului vor pretinde dela guvern să prezinte proiectul votului universal, sau proiectul noiei legi de alegere.

— Marți, în 11 l. c. și-a ținut darea de seamă în Ighiu deputatul Dr. Alecs. Vaida-Voevod, fiind de față un public foarte mare, între care mai mulți inteligenți din Alba-Iulia. Au fost de față și Dr. Mihali și Dr. Maniu. Adunarea a fost deschisă de dl Florescu și apoi dl Vaida, în o vorbire lungă de 1½ ore a descris stările politice de la noi, luptele în dietă etc. Vorbirea a produs mare însuflețire între alegători. Au mai vorbit apoi dep. Mihali și Maniu, dînd povești și încurajînd poporul la lupta dreaptă și legală. În urmă la propunerea dlui prot. Teculescu, adunarea a votat mulțumită și încredere deputatului Vaida.

Dl Vaida va ținea dări de seamă și prin șatele cercului său electoral.

DIN LUME.

Din Rusia.

Săptămîna aceasta s'a întîmplat ici-colea în Rusia neorînduiești și ucideri, precum în Arscanov, unde s'au reșeulat țeranii, în Varșovia, unde a fost ucis cu un glonț de revolver generalul Doroșevski etc. dar' evenimentul cel mai însemnat a fost plecarea Țarului și a familiei sale pe apele finlandeze și moartea lui Trepov.

Cu privirea la plecarea Țarului s'au făcut multe combinații, chiar și aceea, că Țarul vrea să fugă din Rusia, dar' ele s'au desmințit oficios, arătîndu-se, că Țarul își face escursia sa obicinuită anuală pe mare.

Despre Trepov, despre moartea căruia vorbim în alt loc, sa răspîndit știrea, că ar fi fost otrăvit, dar' aceasta nu se adeverește.

Știri mărunte.

S'a publicat decretul Șahului privitor la parlamentul persan va consta din 150 de deputați, aleși pe 2 ani. Alegerile s'au început.

Rîșcoala în Cuba dîinuiește; pînă acum nu s'a întîmplat nimic hotărîtor. Statele-unite nu s'au amestecat.

Cetitorule

lățește „Foaia Poporului“ între cunoscutele tale!

„Asociațiunea“ la Brașov.

Pe când cetitorii nostri vor primi aceste șire, adunarea din Brașov a celei mai mari însoțiri culturale a noastre, a »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român« s'a sîrșit și cu ea dimpreună și sîrbătorile ce s'au dat în frumosul oraș dela poalele Tîmpei. Adunarea s'a început Vineri și s'a continuat Sîmbătă, ținîndu-se în aceste două zile trei ședințe: două administrative și una, Sîmbătă d. a. științifică literară.

Între ședințe s'au dat frumoase sîrbări, cari s'au început în preziua adunării, Joi. Joi a fost primirea comitetului și a oaspeților și convenire socială, Vineri masă comună, petrecere populară, concert și serată dansantă, ear Sîmbătă reprezentație teatrală, cu concursul vrednicului nostru artist Zaharie Bîrșeanu și dra Olimpia Bîrșoveanu, cari cum știm, în vara aceasta a făcut un turneu artistic, dînd reprezentații în toate orașele și orașelele noastre românești.

Cum Bîrșovenii au făcut mari pregătiri, atât adunarea, cât și sîrbările au decurs în cea mai bună rînduială și cu mare însuflețire. A fost de față un public foarte numeros. Țara Bîrșei a fost bine reprezentată, luînd parte și mulți țărani de pe sate, în costumele lor frumoase, originale. Cu deosebire s'a văzut aceasta la petrecerea populară, aranjată Vineri d. a. care a fost unul din cele mai însemnate puncte ale sîrbărilor. Foarte succes a fost și concertul dat de »Reuniunea română de gimnastică și cântări« din Brașov, cum și reprezentația teatrală.

Între oaspeți au fost foarte mulți veniți din mari depărtări, d. e. din Sîlagiu și din alte ținuturi. Partea cea mai mare din aceștia, după adunare, au plecat la București, spre a vizita expoziția națională.

În general adunarea din Brașov a »Asociațiunii« a fost una din cele mai bine isbutite. Raport mai amănunțit despre lucrări și sîrbări vom da în nrul viitor.

Băncile noastre din nou calomniate.

Intr'un articol mai lung publicat în ziarul german budapestan »Buda-
pester Tageblatt« un român de ori-
gine, Constantin Burdia, din Caran-
sebeș, bărbat care ocupă înalte poziții
în viața noastră bisericească și este
însuș membru în direcțiunea câtorva
bănci românești din Bănat, reeditează
fără nici un scrupul, cunoscutele ca-
lomnii ale ziaristiceii maghiare șoviniste,
afirmând și dânsul, că »la institutele
financiare române se cultivă în mod
sistematic seducerea și agitarea popo-
rului român contra statului«.

În fața acestor grave învinuiri și
calomnii tendențioase la adresa băncilor
noastre, domnul Parteniu Cosma, în
calitate de director executiv al »Albinei«
și prezident al Delegațiunii băncilor
române s'a simțit îndemnat a adresa
autorului articolului din chestiune »In-
timpinarea« de mai jos, scrisă în ton
energic și demn:

»Suntem prea dedați a fi tractați în
presa șovinstă maghiară, toți Românii din
Ungaria, cu epitele de »răi patrioți«, de
»trădători de patrie« chiar, pentru adevăratul
nostru patriotism ungar, pentru vitalitatea
noastră și cu deosebire pentru tradiționala
tenacitate cu care poporul român înfruntând
tot felul de persecuțiuni, ține la biserică sa
națională și la naționalitatea sa.

Compătimim pe acele ființe nenorocite,
cari deși născuți din părinți români, din in-
terese material, angajați la biroul presei și pe
la ziarele maghiare, fac servicii de denunciante,
ba sub masca anonimității ei înșiși ne calomniază.

Nu putem, și nu este permis să trecem
cu vederea și să tăcem însă, când un român
de talia dlui Constantin Burdia, carele însuș
se iscălește cu epitele de »cavaler al ordului
Francisc Iosif, deputat dietal și prezidentul
comunității de avere« al foștilor grănițeri
români — la cari ar mai putea adăuga și:
»membru al comitetului parohiei gr.-or.
române din Caransebeș, membru al sinodului
protopresbiteral, asesor al conzistorului gr.-or.
român și al sinodului eparhial tot de acolo
și membru al congresului național al bisericii
gr.-or. române din Ungaria și Transilvania«,
— indiferent din ce motiv — se dimită la
rolul de denunciant al poporului din care s'a
născut și al instituțiilor naționale din cari
face parte.

Afară de posturile ce le ocupă dl Burdia
în biserică noastră și afară de postul de di-
rector executiv al institutului nemțesc »Erste
Karanebescher Sparkassa«, mai este mem-
bru în direcțiunea cassei de păstrare »Almăjană«
din Bozovici, este prezidentul băncii »Mun-
teana« din Corniareva, membru în direcțiunea
băncii »Mehadia« din Mehadia și îi place a
trece ca patron al băncii »Sebeșana« din
Caransebeș și al »Cassei de păstrare« din
Teregova.

Are ocaziune deci să cunoască din in-
tuiția proprie spiritul în care se conduc in-
stituțiile noastre bisericești și economice,
și ca român corect ar trebui să constate, că
oricine afirmă, că în corporațiunile noastre
bisericești și la institutele noastre financiare
se »cultivă în mod sistematic« »seducerea și
agitarea poporului român« ca să se aleagă
pentru dieta ungeră »dușmani de ai statului«,
— spune un neadevăr și calomniază în mod
infam cele mai prețioase instituțiuni naționale
ale poporului român din patria noastră.

Biserica presupun că se va răfui cu dl
Burdia în corporațiunile din cari face parte.
Pentru institutele financiare însă nu există
alt teren de răfuială decât acela, pe care în-
suși și-l-a ales — al publicității, pentru că
băncile dânsului nu participă nici măcar la
conferențele »Societăților financiare române«
din patrie.

Deci în calitate de director executiv al
institutului de credit și de economii »Albina«
din Sibiu, din capul locului declar toate
afirmațiunile dlui Burdia de calomnii ten-
dențioase, iar în calitate de prezident al de-
legațiunii băncilor române îl somez, ca și
relativ la celelalte institute financiare române
să și dovedească cu probe autentice toate
afirmațiunile injurioase, la din contră și față
cu acelea va avea să supoarte timbrul de
calomniator«.

Suntem și noi curioși a vedea probele
autentice, ce le va produce Burdia pentru
justificarea aserțiunilor sale insinuatoare și
tendențioase.

Stări triste.

Agârbiclu în August 1906.

În zilele trecute am trecut prin co-
muna Agârbiclu l. Mediaș, o comună
locuită pe $\frac{1}{2}$ de Sași, ear' $\frac{1}{2}$ de Ro-
mâni, cari însă durere sunt desbinați
în 2 confesiuni. Primul lucru, ce mi-a
bătut la ochi a fost un edificiu frumos,
carele acum are să se dea destinațiunei
sale, este nou zidită școală confesională
greco orientală, carea nu numai comunei
gr.-ort. Agârbiclu i poate servi spre
onoare, ci și ori-cărei alte comune.

Vorbind cu un om fruntaș, ca-
rele era bine informat despre toate afa-
cerile comunei, am trebuit să fac triste
esperiențe. Acel fruntaș mi-a pove-
stit cam următoarele:

Noi Românii de aici fără deosebire
de confesiune stăm rău în ceea-ce pri-
vește buna înțelegere și dragostea, ce
ar trebui să domnească între noi, căci
la noi câți oameni atâtea partide re-
presintă.

După-ce îmi spuse mai multe, acest
fruntaș continuă zicându-mi:

Ca să mă înțelegi mai bine d-le
îți voi istorisi o întâmplare mai nouă.

Duminecă în 13/26 August a. c.
dându-se în întreprindere repararea tur-
nului dela biserică greco-catolică, seara
s'a întrunit comitetul par. în școala gr.
cat. la un păhar de beutură, la indis-
pensabilul aldămaș cu astfel de ocațiuni.

Aici în loc să se discute lucruri
serioase de interes obștesc, unii au voit
să folosească ocaziunea — între pă-
hare — voind a-și răsbuna asupra preo-
tului lor, cu care trăesc — bine înțeles
unii — în dușmănie, dar' dacă i-ai în-
treba pe aceștia pentru-ce? sigur nici
ei nu ți-ar putea răspunde. Astfel a ajuns
și cu aceasta ocaziune lucrul la discuție.

Pe când era cearta în toiul ei,
întră un creștin gr.-or. — numele îi
l'am uitat — în școală, dorind a-și an-
gaja un căraș pe ziua de mâine și
carele se afla între cei din școală, fă-
când parte din comitetul parohial gr.-cat.

Isprăvindu-și acești 2 inși afacerea,
creștinul gr.-ort. a fost îmbiat cu un
păhar de vin.

Tocmai în acel moment câți-va inși,
unii dintre neîmpăcații dușmani, începeau
cu grosul a batjocori pe preotul lor
local. Văzând acest gr.-oriental cum-că

cearta denaturează în bătaie s'a întrepus
între preot și insultatorii săi, îndemnân-
du-i la liniște și calmitate, se nu provoacă
scandaluri, de cari ar ride ori-care om
cinstit, căci preotul nu este vinovat cu
nimica, și că nu le-a făcut nice un rău.

Oamenii au început — cel puțin
pentru moment — a se liniști, însă în
acel moment învățătorul gr.-cat. Câm-
pean sare dela locul său și apostrofează
pe gr.-orientalul, că de ce nu-i lasă în
pace să se bată și să se palmuiască,
dacă doresc ei așa, căci e treaba lor
ce fac și că se află în școala lor gr.-cat.

Atât acest gr.-oriental cât și unii
gr.-catolici iubitori de pace dintre cei
prezenți, voiau a dovedi prin cuvinte
calme, că doresc pace și bună înțelegere,
ear' nu scandaluri de cari se ridică lumea.
În loc să fie creștinul gr.-oriental ascultat
a fost prins cu forța de inv. Elie Câm-
pean și de alți doi înflăcărați și arun-
cat pe ușe afară, de aci pe trepte în jos.

Aceste și multe altele mi-a pove-
stit acel fruntaș și după toate acelea
eu fac întrebarea, că dacă învățătorul
și cu preotul său nu trăesc în bună
înțelegere, oare este la loc a atâta în
contra preotului sau chiar a pune la
cale batjocorirea preotului.

Am aflat de bine a comunica ace-
ste, ca cetindu-le iubii cetitori să tragă
învățătura, să nu caute nici-când a-și
batjocori pe preotul lor — de dragul
»unora«, — căci astfel pe sine se bat-
jocoresc și se dejosesc, ci mai bine și-ar
vedea fiecare de ale sale trebșoare, că
mai cuminte lucru ar face, decât ar
umbla pârându-se pe la Consistoriul din
Blaj și constatând Veneratul Consistoriu
din Blaj, că preotul este nevinovat,
să caute pe asta cale a-și răsbuna în
contra preotului.

»Trecătorul«

Espoziția de vite din Săsciori.

Din Săsciori ni-să scriu următoarele: La
apelul comitetului central al »Reuniunii rom. de
agricultură din comitatul Sibiu«, primăria
noastră comunală a invitat fruntașii din Săs-
ciori și pe cei din comunele învecinate la o
consfătuire în cauza aranjării expoziției de
vite de prăsilă, împreună cu distribuie de
premii în bani, ce este proiectată a se ținea
în comuna noastră Săsciori. Consfătuirea s'a
ținut în 26 August n. c. Consfătuirea a fost
bine cercetată și fruntașii au primit cu mare
însufletire invitarea comitetului central de a
se ținea expoziția de vite anuală în comuna
noastră. Terminul ținerii expoziției s'a stabi-
lit pe Duminecă, 21 Octomvrie n. c. La ex-
poziție vor fi admise vitele locuitorilor din
comuna Săsciori, Cacova, Sebeșel, Laz, Deal,
Loman, Răchita și Căpâlna. Pentru a face
preparativele de lipsă s'a compus un comitet
aranjator local, constând din domnii Ilie
Moga, par., Ioan Halalai, notar, Vasile Pop
și Augustin Dura, ambii învățători, Nic. Ră-
chișan, proprietar, Pavel Precupescu, Simeon
Moga, George Morariu, Iacob Bogdan, primar,
toți economi și Ioan Bendorcean, vicanot. Pen-
tru îndemnarea populațiunii la participare și
cu scop de a-i da povețe pentru buna în-
grijire a vitelor de expus, în comunele între-
sate s'au constituit comisiuni speciale. Suntem
de firmă convingere, că toți vor lucra din răs-
puteri, ca această expoziție, care este a 16-a,
ce harnică Reuniune agricolă o aranjază, să
reușească după dorința cărmacilor ei.

Emanuil.

Industria mare.

În timpul din urmă s'a pornit o luptă inversunată între Austria și Ungaria, nu numai în cele ce se țin de politică, ci chiar și în cele economice, deoarece și față de aceste din urmă, Ungaria a rămas îndărăptul Austriei, după cum vom vedea din datele statistice referitoare la industria hârtiei, a zahărului și a scrobelei (întărelei) de albituri.

În anul 1900 s'a folosit de fiecare suflet din Austro-Ungaria câte 4 kilograme hârtie, care greutate s'a urcat apoi în anul 1903 la 5 $\frac{1}{2}$ kilograme, așa că cu totul a trebuit să se producă cu 80 mii măji metrice mai multă hârtie ca în anul de mai înainte.

Imprejurarea aceasta ne arată, că întrebuințarea hârtiei de scris, de tipar și pachetat se urcă din an în an tot mai tare, că nu numai scriitorii de tot felul, dar' chiar și cetitorii gazetelor se sporesc, apoi neguțătorii încă întrebuințează mai multă hârtie de pachetat ca până acum.

În Austria s'a vândut în decursul anului 1903 hârtie în preț de 170 mil. coroane, pe când în Ungaria s'a vândut numai de 26 milioane de coroane. O fabrică de hârtie din Austria înființată la anul 1888 cu un capital de 8 mil. coroane, a vândut în anul 1903 hârtie de 16 milioane coroane, va să zică încă odată atâta, cât i-a fost capitalul acționar. S'a constatat, că Ungaria impoartă (cumpără) pentru trebuințele sale zilnice, două din trei părți ale hârtiei, ce se fabrică în Austria.

La noi în Ungaria încă s'ar putea înființa mai multe fabrici de hârtie, de oare-ce materialul de lipsă nu ne lipsește. Dacă acelea nu s'au înființat până acum, pricina este a se căuta de o parte în lipsa de capitale, de altă parte în lipsa de tehnici (ingineri), cari se poată conduce lucrările de lipsă.

Este de interes a se ști, că hârtia se poate face nu numai din zdranțe de tot felul, ci chiar și din paie și lemn. Între lemne mai bune sunt cele de brad moale, cari se taie apoi bucățele mărunt, se ferb în anumite căzane până

când se fac ca mămăliga cea moale, apoi se întind pe anumite suluri, unde se uscă și după aceea se taie ca hârtie gata.

Ungaria are la 10 milioane jugere catastrale de pădure, între cari 2 milioane jugere sunt pădure de brad, care ar putea da materialul de lipsă pentru fabricarea hârtiei pe sute de ani înainte. Hârtia de lipsă pentru Ungaria se urcă pe an la un milion măji metrice.

Zăhar a fabricat Austria în anul 1904, 12 milioane m. m., pe când Ungaria a fabricat numai 3 milioane. Fabricarea aceasta s'a sporit de 10 ani încoace pe fiecare an în Austria cu 400 mii măji metrice, ear' în Ungaria cu 100 de mii.

Și cu privire la fabricarea zahărului Austria ne concurează, deoarece ea și față de aceasta întreprindere are și capitale mai mari și oameni pricepători, pe când la noi în parte lipsesc. Materialul crud ce e drept, că nu ne lipsește nici nouă, dar' ce folos de el, dacă nu se poate fabrica la timp și înt'o măsură mai mare.

În Ungaria sunt cu totul 22 fabrici pentru fabricarea întărelei, care după cum e cunoscut se întrebuințează la întărirea cămeșilor, gulerilor și a altor albituri. Fabricile acestea produc pe an 90 mii măji metrice de întăreală, care s'a constatat, că nu poate împăca trebuințele zilnice, din care causă prețul aceleia încă se urcă din an în an.

Cu privire la Austria, statistica nu pomenește nimic despre fabricile de întăreală de acolo; pomenește însă pe cele din Germania, cari produc pe an 2 milioane 800,000 măji metrice.

Întăreala se face din cartofi (crum-pene), cari la numitele fabrici se plătesc cu câte 6 coroane maja metrică, pe când acea, după-cum se știe, se vinde ca piperul de scumpă. Scumpetea aceasta o pricinuește fabricarea, care se face cu mare cheltueală.

Industria mare recere și un capital mare, iar' pe lângă aceasta și o minte mare și ageră, ca să se poată conduce întreprinderea cum se cade. Țările apusene sunt înzestrate în privința aceasta cu material din belșug, pe când la noi

în Ungaria și dacă s'ar afla capitalele de lipsă, nu se află cine să le pună în lucrare și să le conducă cu siguritate.

În țările apusene poți afla în fabrici chiar și în diregătoriile mai de jos oameni cu învățături de pe la școlile mai înalte, de pe la universități cum se mai numesc, pe când la noi după ce învață tinerii câteva clase gimnasiale »le lasă gura apă« tot numai după domnie. Vorba Românului: »domn mare și bani n'are, doamnă mândră și flămândă«...!

Așa dar': nu tot la popie, dascălie și procătorie, unde astăzi nu mai prea încap nici Românii noștri, ci la întreprinderi mai mari industriale, pentru cari avem destul material natural de lucrat și unde apoi chiar și după absolvarea claselor gimnasiale, ne-am putea face mai curând oare-care stare și avere, ca cu o domnie slab plătită, carea abia îți aduce atâta, ca să poți trăi de pe o zi pe alta.

Ioan Georgesou.

Viieritul.

De N. Iosif, înv. (Urmare).

Câtă deosebire între viile stropite și cele nestropite! Cele stropite rămân verzi până toamna târziu și vițele sunt încărcate cu struguri frumoși, cari având hrana de lipsă, se coace mai bine și dau și vin mai bun. Cele nestropite sunt cu frunzele uscate, fără struguri și au lemnul pătat, din care pricină nici nu se pot coace îndeajuns și ast-fel, nici pentru anul următoriu nu poate fi vorba de un cules bun.

Viierii noștri văd lucrurile acestea aproape în fie care an. Odată în măsură mai mică și altă dată în măsură mai mară. Simt paguba pricinuită de peronosporă, care prin stropire s'ar putea delătura, dar' nu se pot înprețini cu săvârșirea acestei lucrări atât de folositoare. Mulți sunt de credință, că lucrarea aceasta se săvârșește în contra lui Dumnezeu.

Credința aceasta greșită, precum și altele multe asemenea acesteia, apoi lipsa de cunoștințe temeinice în ramurile de economie cu cari se îndeletnicește țeranul român, de multe ori îl

VESELIA.

Foia glumească a »Foi Poporului«.

Și ea nu s'a mânia!

Erau amândoi, — în casă,
Soțul și cu soața lui,
Și vorbeau cu vervă mare
De nevasta oare-cui?

Ea amenința cu pumnul,
Făcând gesturi fără rost!!

— »Stăi c'o să-mi răsbun rușinea
Ce-a căzut pe capul nost«.

Și ncepu de iritată,
A plânge ca un copil...

— »Ce? să-mi zi...că mi-e ser...vus
»Mu...e...rea lui Te...o...fil!

Atunci Ghiță odorașul
Al mamei cel mai iubit,

Sare ca mușcat de șerpe...

— »Las mamă că a glumit«!

»Că doar' când ai fost astvară,
Dusă știi la mătușica,
Ea mergea în toată ziua
La plimbare cu tatica«!!

»Și tatica... zău mamică!
Îți spun drept, să n'am păcat,
Îi zicea tot: »servus dragă«!
Și ea nu s'a mânia«.

»Ba, odată... știi tatică?
Ții tu minte?... o ai pupat!
Ha, ha, ha, și zău mamică
Că ea nu s'a supărat!...

Petru O. Orlășanu.

Jurământul lui János.

János ajungând la lege
După-ce-o fasionat,
Judele privindu-l țință
Dând din mâni l-a întrebat:

»Spune drept și pe credință,
Pân'acum ai mai jurat?»

— Am jurat, — îi zise János
Că io mai mult nu 'nsurat.

Teodor A. Bogdan,
înv. în Bistrița.

Poesii populare.

Din Lancrăm.

Culese de Longin Bucur.

Iubește bade iubește
Iubește nu frunzări
Că cu două nu poți fi
Ori cu mine, ori cu ea,
Ori cu dracul să te ia.

Frunză verde ș'o nuia
M'a lăsat badiu de rea
Ș'a iubit alta mai rea,
A iubit o săptămână
Ș'a lăsat-o că nu-i bună
Ș'a vint m'a luat de mână,
»Adă mândră mâna ta

face să rămână lipsit de cele mai însemnate izvoare de câștig și de traiu.

Ori ce schimbare sau prenoire în ramurile economice, cu cari țărănul român nu este crescut și dedat dela moși și strămoși, îi fac o deosebită greutate, nu are încredere și numai cu mare greutate se poate apleca la folosirea și săvârșirea acestora.

Sădirea pomilor prin grădini, în locul sălcilor și al scăteților, sămânarea trifoiului și a altor nutrețe folositoare, la mulți le sunt încă lucruri necunoscute, ca nefiind crescuți și dedați cu ele. Numai după ce ved și se încredințează pe deplin, că cei deștepți și luminați la minte trag bune și mari foloase dela acestea, se pun și ei pe lucru, astăzi unu și mâne altul. Așa că noi totdeauna rămânem cu toate îndărăptul altor popoară, cari mai ușor și mai îngrabă primesc sfaturile și învățăturile conducătorilor lor, au încredere și nu se tem de săvârșirea lucrurilor nouă.

Pentru delăturarea acestui rău, de care țărânii noștri sunt stăpâniți în toate ramurile de economie și cu deosebire în ramul viieritului, trebuia ca cei chemați, preoții, învățătorii, notarii și alți oameni deștepți, cari trăesc în mijlocul poporului, să premeargă cu exemple, pentru că numai exemplele pot să atragă pe țărănul rămân, să-i însuflească încredere și să-l împretinească cu înnoirile ce se fac în ramurile de economie, cu cari el se îndeletnicește.

Pe lângă toate scăderile de cari au suferit viile noastre până acum, din pricină, că viierii noștri nu le-au cultivat cu destulă pricepere, ele totuși au mulțămît pe viieri, prin rodul înbelșugat, ce l-au dat în anumiți ani. Acum însă, când cel mai mare dușman al viilor noastre de până acum, filoxera, care nu nimicește numai rodul viilor dintr'un an, ci nimicește însași vița de via, lăsând pe viieri cu totul lipsiți de acest izvor de câștig și de traiu, trebuia ca și viierii noștri să îmbrățișeze noaua cultură a viilor și aceasta cât mai îngrabă.

În trecut nu erau cunoscute atâtea boale, nici la oameni, nici la ani-

male și nici la plante. Drumurile ferate și vapoarele au înlesnit oamenilor atât negoțul cât și călătoriile, nu numai prin țările mai apropiate, dar' chiar și peste întinsele ape ale mărilor. Ast-fel o mare parte a țăranilor noștri cunosc astăzi America ca și Europa. Englezi, Francezi și Nemți au cunoscut America cu mult înaintea noastră. Doritori de a avea și ei în țările lor felurite lucrări văzute prin America, fără ca să știe și să voească, cu acelea au adus și filoxera, care cu zeci de ani înainte s'au ivit mai întâiu în Franța, unde în scurtă vreme a nimicit toate viile. De acolo s'a năpustit asupra viilor de prin țările învecinate și ast-fel a ajuns până la noi, unde de câți-va ani nimicește fără cruțare viile de până acum și lasă pe viieri cu totul lipsiți de acest izvor bogat de venit.

Oamenii au căutat tot felul de mijloace ca să apere viile de acest mare dușman, toate s'au arătat însă a fi zadarnice și numai prenoirea viilor cu viță Americană altoită s'a dovedit a fi ducătoare la scop.

Alți viieri de mult s'au dedat și înpretinit cu prenoirea viilor cu viță Americană altoită și lucrarea aceasta atât de folositoare nu le mai face nici o greutate. Viierii noștri nici cu aceasta nu se pot înpretini, n'au încredere în noaua cultură a viilor și morțiș voesc a rămânea pe lângă ce au moștenit dela moși și strămoși.

Prin nimicirea viilor de filoxeră, coastele dealurilor rămân pleșuga și lipsite de podoaba avută. Venitele se înpuținează tot mai tare, ba pe multe locuri au scăzut de tot și s'erăcia tot mai tare bate la ușa țărănului român, care nevoind să înțeleagă glasul timpului în care trăim, crede a-și afla scăpare în bățul pribegiei.

(Va urma.)

Espoziția de copii din Apoldul-românesc.

(Urmare și fine.)

c) Neapărat ar fi să înființăm și o foaie, care să apară cel puțin odată la lună. Serviciile, ce ea le-ar aduce obștei noastre sunt netăgăduite. În foaia

aceasta toți medicii noștri, de pretotindenea să publice observațiile lor privitoare la traiul poporului. În ea pe lângă conferențele ce se țin la expozițiile de copii și la alte ocazii, să se publice sfaturi, pentru a putea lupta cu succes împotriva obiceiurilor rele și stricacioase, articole scrise nu numai de medici, ci și de pedagogi despre creșterea copiilor, despre combaterea moravurilor rele observate la copii atât în școală cât și afară de școală. Chiar și damele noastre dela orașe ar putea să dea povește țăranilor asupra diferitelor cestiuni femeiești de interes pentru progresarea și bunăstarea poporului. În foaie să se deschidă o rubrică permanentă pentru întrebările și răspunsurile, ce se dau în asemenea afaceri. Prin acestea foarte mult s'ar deștepta interesul despre »eul« nostru. Prețul acestei foi trebuie să fie cât de mic, pentru ca să și-o poată procura cât de mulți. »Asociațiunea« și celelalte Reuniuni ar avea chemarea să se îngrijească ca foaia să fie distribuită într'un număr oare-care și în mod gratuit prin comunele noastre.

d) Știind foarte bine cât e de simplu și nevariabil traiul țăranilor noștri, cari se nutresc aproape cu aceleași alimente în una și aceeași formă pregătite, ar trebui să ne nizuim a-l învăța cum se pregătesc mâncări mai ușor de mistuit și mai nutritoare. Ar fi bine ca în acest scop preoții noștri să stăruească din fiecare comună să meargă anual câte 3—5 fete din familii mai bune în apropiatele orașe la familii române sau chiar și în aceleași comune la preot sau notar ca să învețe gospodăria.

Cunoștințele astfel câștigate ele să le propovăduiască și între celelalte femei din sat.

Ca medic cercual, umblând prin casele țărănești am dat de multe-ori de ordine exemplară, mai ales în case, unde stăpâna casei fusese 2—3 ani servitoare la oraș, unde ca atare a învățat curățenia casei, aerizarea odăilor și pregătirea din aceleași alimente a mai multor feliuri de mâncări gustoase.

Preotesele, notărășitele și celelalte femei culte din comună ar putea aduna femeile spre a le povățui în privința

Că eu ear' moi înturna
»Să te 'ntorci ca frunza'n rîu
Eu nu bade, că-i târziu
Să te întorci ca frunza'n baltă
Eu nu bade nici odată«.

Cine trece pe uliță
Trei voinici de văduviță
Dar' cine trece prin sat
Badiu cela fermecat
Dar' cine l'a fermecat?
Două fete din cel sat
Dar' cu ce l'au fermecat?
Cu apă din trei fântâni
Cu iarbă din trei grădini
Cu tină dela fântână
Să sece pîn' la inimă
Și c'o floare de cicoare
Să se uște pe picioare.

Nu gânde bade că-mi pasă
Că mi-ai zis că nu-s frumoasă
Că mi-ai zis de năcăjit
C'ai vîst bini că te-am urît,

Și mi-ai zis de supărat
C'ai vîst bine că te-am lăsat
Cătu-s bade de urîtă
Eu de tine nu-s ursită.

De ți-s dragă bade, dragă
De nu iacă lumea-i largă
Înșală-ți murgul ș'aleargă
Capătă-ți alta mai dragă
Una cu coșita neagră
C'al meu pîr e gălbior
Și sunt dragă tuturor,
Și ți-am fost dragă și ție
Din mica copilărie.

Trandafir roșu'nvălit
Cu drag bade ne-am iubit
Cu jele ne-am despărțit
Cini ne-a despărțit pe noi
Măi badiță pe-amîndoi
Naivă odihnă 'n pămînt
Și nici cruce la mormînt
Nici cuie la copârșeu
Nici parte de Dumnezeu

Precum n'am avut nici eu
Parte de badiță meu.

Trandafir roza'nvălit
Bade tare te-ai mărit
Cobori bade mai la vale
Că nu ești de gazdă mare,
Și nici frumos așa tare
De frumos ar fi ce-ar fi
Minte ți-ar mai trăbui.

Măndru-i codru și 'nfrunzit
Eu tinăr și năcăjit,
Depărtat de ce-am iubit
Ca și ceriul de pămînt.

Cine ești bade și tu
De te ții așa măndru
Că o fată-i ca ș'o floare
Și nu-i ție rugătoare,
Eu atunci mă voi ruga
Când ca tine n'oi afia,
Ș'atunci eu te voi iubi
Când ca tine n'oi găsi.

aceasta și cu ele împreună se deie și câte o masă comună. Pentru pregătirea mâncărilor fiecare femeie se aducă cele trebuincioase.

e) In comunele cu 2—3 învățători e de mare însemnătate ca un post să-l ocupe o învățătoare, care să fi absolvat și școala de menaj (fert), pentruca afară de lucru de mână, se poată da instrucțiuni teoretice și practice la fete și în arta fiertului astfel, că le adună Dumineca sau în altă sărbătoare pe câte 2—3 deodată și fierb împreună. Absolventele școalelor de menaj ar face mari servicii poporului, dacă cunoștințele câștigate le-ar pune în serviciul acestuia.

Nu este exclus, ca cu timpul să se afle cineva care făcând cursuri speciale în arta îngrijirii de copii, în starea lor sănătoasă și bolnavă, să țină și acesta prelegeri teoretice și demonstrațiuni în diferitele comune, unde vom afla, că e mai mare lipsa.

f) In școalele de fete cum și în școalele de menaj să se propună și igiena, nu însă punându-se pond pe Anatomie, ci mai mult pe lucruri practice și de folos, cari pot fi întrebuințate la ori ce ocaziune (d. e. despre primul ajutor la îmbolnăviri și răniri.) Așa și la sate învățătorii în oarele libere să instrueze copii și în igienă, iar medicii să nu întârzie cu ocaziunea vizitărilor prescrise în școli a-i face atenți la cauzele morburilor obvenite în școală și evitarea lor (d. e. scohoza etc.).

g) Copii premiați la expozițiile de copii să fie fotografiați, cântăriți, măsurați și să se poarte evidență despre dezvoltarea lor. Atât copii premiați odată, cât și mamele lor, să fie arătați la fiecare expoziție de copii, care se ține în un ținut apropiat comisiunii premietoare, spre a se constata progresul sau regresul în dezvoltare și îngrijire.

Mamele să fie îndatorate a-și crește copii după prescripțiile comisiunii, iar preotului și medicului cercual să i-se dea dreptul de a controla din caz în caz și a descoperi neregularitățile ce le-ar observa.

Cam acestea le-am aflat de lipsă a le propune, ca să le discutăm la expoziția de copii din Apoldul românesc. Despre aranjarea în special asemenea vom lua acolo dispozițiunile necesare în conțelegere cu toți medicii români din comitat, cari de sigur nu vor întârzia să ia parte și cred, că și stimatele dame din comitetul de premiare, vor sta într'ajutor, dând și dănselor sfaturi mamelor române cum pot crește băieți voinici și viguroși

Afaceri învățătorești.

Fățarnicie. — Slugărnicie. — Ceva la ideea congresului.

Am promis a reveni asupra chestiunii învățătorești, numai mai târziu, dar unele motive mă silesc a mă ocupa cu așa numita fățarnicie și slugărnicie dascălească.

Adecă să fiu bine înțeles, avem între noi unii oameni prea fățarnici, ear alții prea slugărnici, — cari de câte-ori

e vorba a ne elupta ceva drepturi sau favoruri, își fac coada colac, sau se retrag după culise și de acolo privesc cum luptă alții.

De cum-va sfârșitul luptei ar fi în defavorul luptătorilor, atunci scot capetele spre a se da lumii de mari prevăzători sau de capete plecate, pe când dacă lupta ar avea succes, își bat pepturile că ei ar fi fost inițiatorii și conducătorii secreți ai mișcării. Fățarnicul în față te linge, în dos te frige. Fățarnicul te îndeamnă la luptă, pe când el măsură cu ochii distanța până la locul de scăpare. Fățarnicul te urmează până în linia de foc, aci spune că pe el îl arde. Și câte și mai câte rele e în stare a ți-le face soțul de luptă fățarnic.

Așa sunt fățarnicii, și mai răi de cât aceștia sunt slugărnicii, cari în mod de tot greșit își esplică cuvintele: »capul plecat nu-l taie sabia«.

Da fraților! capul plecat sabia nu-l taie, numai cât aceasta sentință e de parte de ceea-ce voim noi, ca ceriul de pământ.

Noi nu ne ridicăm în contra nimănui, nu cerem împărțirea bunului nimănui, noi nu luptăm cu arme ucizătoare, nici conduși de invidie sau răsunare; ci, luptăm cu armele umanității, cerem și ne rugăm să fim ajutați, căci sucombăm sub povara necazurilor și a lipselor.

Venit-am înaintea mai marilor și ne-am rugat, dar' nu ne-au înțeles, și merge vom, ca femeia din biblie după Christos; până când trebuie să fim înțeleși și ajutați.

Deci, unde-i aici răsvrătirea? Care e motivul ce ne îndeamnă pre unii să fim atât de slugărnici? Sau așa credeți, că dacă 'mi arăt durerile de cari sufer, comit nesupunere față de superiori? Oare ce e mai conștient a ți arăta rana medicului sau a o ascunde?

Eu așa cred, că numai acei indivizi se retrag din șirul celor mulți și devin slugărnici, cari nu-și împlinesc datorințele cum se cuvine, căci dacă îmi împlinesc cu acurețe și cu drag datorințele și împing și eu cătuși de cât înainte carul culturai naționale, cu drept pretind și pâne dela națiune. Ear' dacă eu vîd de oficiu az numai ca să vină mîne, cu ce drept să cer salarizarea mai mare?

De aci reiese, că numai acei indivizi devin slugărnici, cari sunt neglijenți. Slugărnicia e una din cele mai mărșave însușiri ale omului. Slugărnicul e asemenea unui animal, care la un semn bun pornește sau stă pe loc, după cum e porunca mai marelui. Deci foarte greșit judecă aceia, cari prin aceea, că sunt slugărnici, se cred de cei mai buni supuși și ascultători.

Supus și ascultător sunt atunci, când îndeplinesc fără șovăire ori ce poruncă legală și dreaptă a superiorilor. Supus sunt atunci, când duc în îndeplinire toate ordinațiunile publice venite dela forurile competente.

Dar' am încetat a mai fi supus, atunci, când ascult și împlinesc toate poruncile unui singur superior, cari porunci nu sunt obligate tuturor învățătorilor, porunci cari sunt isvorite din o

inimă caprițioasă, cu scopul de a se arăta că el e domnul și nu altul.

Rog, ca cei ce au urechi să auză.

Le-am scris acestea — drept răspuns unor colegi, cari, deși se zbat în năcazuri și lipsuri, ca peștele în sac, totuși stau cu mâinile legate, așteptând: »pică pară'n gura mea«.

Nu e mirare deci dacă din atâtea mii de învățătorii români și-au dat părerile un număr atât de disparent.

Cauza — cu regret, — trebuie spusă, la cei mai mulți e fățarnicia și slugărnicia de cari sunt cuprinși.

Iubiți în năcazuri frați! Pentruca mișcarea aceasta a noastră să nu fie numai foc de paie, a cărui flacără să ridice până la ceriu și îndată dispare, rog lăpădați masca fățarniciei și a slugărniciiei; lua-ți peana în mână și puneți la răvaș durerile voastre de cari suferiți.

Cugetați-vă că, 10—15 inși, nimic nu pot face, dacă nu le vom sta cu toții într'ajutor.

Dar' sperez că le vom ajuta, până la unul!

Tot cu aceasta ocaziune vă rog permite ți-mi să-mi dau și eu părerea asupra ideii unui congres, care ar fi următoare:

Fiecare despărțământ al reuniunii învățătorești să-și țină adunarea de toamnă în una din zilele, cel mult până la 15 Oct.

În fiecare despărțământ punctul prim din program să fie: Discuția asupra ridicării salarelor învățătorești, precum și alegerea alor 2 sau 4 delegați, cari, să ia parte la congresul învățătorilor români.

În adunare fiecare membru să-și țină de sfânta datorință a lua parte și a-și da părerea asupra acestei chestiuni atât de importante. Pe urmă cu concursul tuturor membrilor, să vor croi punctele după cari au să se reguleze cerele noastre. Delegații sunt datori a face cunoscut în congres postulatele fiecărui despărțământ, unde apoi să vor alege punctele cele mai acomodate precum și căile și mijloacele mai ușor ducătoare la scop. Tot aci să vor zbiciui și toate dificultățile școlare-învățătorești.

Ca loc pentru ținerea congresului eu aș propune opidul Teiuș, care este așezat mai în centru și este mai favorabil atât comunicației, cât și întreținerii, sperând că frații colegii de acolo ne vor primi cu brațele deschise.

Ca zi de întrunire mai acomodată ar fi ziua de 28 Oct. st. n. când în 27 fiind sărbătoare, delegații pot călători mai ușor spre locul de întâlnire.

Acum ori nici odată!!

Orlat în Sept.

Petru D. Orlășanu,
învățător.

SFATURI.

Brîncă la porci. Dacă porcul e bolnav de brîncă, dă-i îndată răchie cu lapte dulce, atîta ca să se îmbete. Dacă se trezește, dă-i iară răchie cu lapte tot în aceeași zi. A doua zi dă-i numai lapte și spre sara va începe a mânca. Într'una e bine de dat la

porc în cir și »glaubersalz« din droguerie și se-l speli și cu apă rece adese dup'olaltă, ca se-i scadă ferbințeala.

(»Econ.)

Știri econ., comerc., jurid., Industr.

Filiala »Cordianei«. »Cordiana« banca din Fofeldea, care stă sub conducerea vrednicului director Nic. Petra-Petrescu, și-a deschis o filială în opidul Agnita. Filiala se află în Ulița Mare Nr. 81 și și-a început activitatea cu ziua de 1/14 Sept. c.

Viță de vie altuită. Cei-ce doresc a-și procura viță de vie altuită dela stat, au se-și înainteză cererile inspectorului reg. cercual de viierit din Murș-Oșorheiu până în 31 Oct. Prețul este cât se poate de moderat. 1000 bucăți de prima calitate cu 100 cor., ear' 1000 bucăți de calitatea a doua 40 cor.

Roadă cucuruzului. În comitatul Bichiș s'a început culesul cucuruzului, dar' în unele părți încă nu e destul de copt. Unde s'a cules roadă este foarte multămitoare. Un jugăr mic dă 10—12 măji metr. Aceasta așa e cam pretotindenea.

— În România, după rapoartele sosite la ministerul de agricultură, roadă de cucuruz este foarte mare. Se crede, că afară de trebuințele din țară, va rămânea cucuruz de dus în străinătate în preț de 60 milioane cor.

FELURIMI.

Sinucidările în Newyork. Foile americane constată cu mâhnire, că în lunile din urmă în Newyork și-au făcut moartea un mare număr de oameni, așa că se pare că sinucidările au devenit o adevărată manie. Astfel în August și-au curmat viața în acest oraș 484 de oameni. Cei mai mulți s'au sinucis din cauza sărăciei, neavând cu ce trăi, dar' sunt și unele cauze ciudate, nebunatice. Așa spre pildă un domn s'a sinucis, temându-se că se va prea îngrășa. O femeie și-a curmat firul vieții de năcaz, că a întârziat dela tren. Unul iarăș s'a puscat, ca se nu ajungă se cărunțească și un altul, un politician s'a sinucis, fiindcă ținând o vorbire în sfatul țerii, (senat) a fost luat în ris.

NOUȚĂȚI.

Făgărășenii la expoziție în București. Spre orientarea tuturor se face cunoscut, că Oltenii dela Făgărăș vom pleca la expoziție în București Sâmbătă în 16/29 Septembrie a. c. la 3 ore dimineața cu trenul din Brașov așa că pe la amiazi sosim în București.

Avem următoarele favoruri:

1. Taca de călătorie cu trenul din Brașov până la București și înapoi redusă este: cl. III-a 9 cor., cl. II-a 14 cor., s'a cerut însă și sperăm, că ni-se va da dela Predeal la București și înapoi călătorie gratuită pe tren.

2. Intrare gratuită în expoziție, la alte distrageri intrare redusă cu 50%, afară de arene.

3. Pentru țărani cvartir gratuit, s'a cerut însă cvartir gratuit și pentru inteligență.

Fiind expozițiile de o foarte mare însemnătate culturală și economică, se beneficiem și noi de aceste favoruri și se ne ducem cât mai mulți la expoziție.

Inteligența și cu deosebire dnii preoți, notari și învățători din datorința lor morală și spre marea laudă a meritului lor, grab-

nic se facă acestea cunoscute poporului din comunele dâșilor și dâșii se conducă la expoziție în număr cât mai mare și țărani și țărance în costumele lor caracteristice românești lucrate de oamenii noștri.

Cei cari n'au pașapoarte se și procure certificate de frontieră dela vice comitele din Făgărăș sau Brașov spre care scop se producă atestatele prescrise dela comună, vidimate de pretore.

Pentru familii se dă un certificat și pentru mai mulți membrii, ca consoți de călătorie.

În Brașov ne întâlnim Vineri în 28 Septembrie 1906 st. n. pe la amiazi, sau după amiazi la hotel București și Nr. 1.

Escursionisti se pot însoți nouă ori și când și de ori și unde.

Fraților Olteni! Se plecăm de pe lângă Olt și din tot comitatul Făgărășului cât mai mulți și se cercetăm expoziția în mod demn. Se arătăm, că ne știm și noi face datorința și că ni-o și facem.

Se ne întâlnim cât mai mulți cu bine și în pace. — Cu salutare frățască: Dr. Ioan Turcu, avocat.

Ferți-vă de înșelători. De un timp încoace doi înșelători umblă prin orașele mai mici. Ei merg la neguțatori, se recomandă de reprezentanți ai unei fabrici de săpun cunoscute, renumite și le ofere produsele aceleia cu prețuri foarte ieftine și totodată și așa-numitul »Săpun de ierburi«. Săpunul din urmă se lîferează pe loc de cele două persoane și neguțatorii au se-l plătească îndată. Neguțatorii însă ved în curând, că au căzut jertă unei înșelătorii, deoarece »Săpunul de ierburi« cumpărat nu este nici pe departe vrednic prețului dat. Celalalt săpun, care li se promite cu preț foarte ieftin nu li-se mai lîferează. Ferți-vă de acești doi înșelători.

Afară cu ei! Când cu tulburările din Bulgaria contra Grecilor, doi episcopi greci au fugit din Bulgaria. Guvernul bulgar a luat acum măsuri aspre împotriva lor. Anume a hojărit a împedea reîntoarcerea în țară a acostor doi episcopi, pe cuvânt că prin fuga lor, au compromis vaza statului bulgar. Ei, știți că Bulgarii au nimerit-o: s'au scăpat de două lepre.

Al șeptelea. Un cioban, cu numele Profireanu se afla cu târla sa de oi în muntele Cocan, aproape de Curtea de Argeș. Zilele trecute zări un urs apropiindu-se de târlă. El apucă pușca și luă la țintă ursul, care rânit se înfundă în codru. Profireanu îl urmări prin desiș și pușcă din nou asupra lui, dar' nici acum nu-l doborî la pământ. Ursul atunci sări la cioban și se începă o luptă groznică între om și fiară. Un soț al lui Profireanu plecă se-l caute și-l află, dar' într-o stare tristă. Bietul Profireanu era plin de răni și mort și ținea îmbrățoșat ursul, care zăcea și el fără suflet, străpuns de cioban.

Profireanu ucisese mai nainte șase urși, dar' al șeptelea l-a răpus.

Nou cutremur în Valparaiso. Zilele trecute iarăș a fost cutremur de pământ în nenorocitul oraș Valparaiso. Oamenii spăriați au fugit pe dâmburile din preajma orașului.

Mama Țarului. Din Copenhaga se scrie, că mama Țarului a plecat de mai mult pe un vapor din Petersburg în Danemarca, la Copenhaga, dar' îi este frică se părăsească vaporul și se treacă pe uscat, temându-se de bombele revoluționarilor. În una din nopțile trecute au găsit pe bordul vaporului o scrisoare anonimă, în care veduvei Țarine îi se face cunoscut, că o amenință o primejdie mare. Scrisoarea a fost legată de o peatră și așa se crede, că a fost aruncată de pe vre-o luntre, ce a trecut pe acolo. Vaporul veduvei Țarine e păzit ziua-noaptea de vapoare mici, pe cari se află polițiști armați.

Atentatul din Interlaken. Am scris, că în Interlaken o domnișoară a ucis pe un bătrân, cu numele Müller, cugetând că e fo-

stul ministru rusesc Durnovo. Fata a fost prinsă, dar' n'a voit se spună cine e. Poliția a fotografiat-o și comercianții din orașul Lausanne au cunoscut-o după fotografie, deoarece a fost la învățătură acolo. O cheamă Tătiana Leontiev, e din S. Petersburg, fiica unui oficer superior. În Lausanne a studiat medicina. Ea face parte din societatea celor mai primejdioși revoluționari.

Trajan, Bucur și Carol. Printre țăranele din Bucovina, cari au mers la expoziția din București, erau unele în stare binecuvântată, și dacă e se credem unei foi din București, nu mai puțin decât trei din aceste femei sub impresiunile puternice dobândite la expoziție au dat naștere unor băieți sănătoși. Rodnicia aceasta la un loc atât de classic este considerată de bun semn și botezul băieților s'a făcut tot acolo, fiind naș comisarul general al expoziției dl Dr. Istrati. La solemnitatea botezului a fost de față o mulțime mare de public și numele ce s'au dat nou născuților sunt: Traian, Bucur și Carol.

O broșură americană. În tipografia foaiei ungurești »Amerikai Magyar Népszava« din Newyork a apărut o broșură cu titlul »Az elkorcsosult Habsburg-család« (Familia degenerată a Habsburgilor), în care după cum se vede din titlu, e vorba de familia noastră domnitoare. Guvernul ungar a oprit aceasta broșură din Ungaria.

Emigrarea în Iulie. După datele statistice oficiale în Iulie a. c. au emigrat din Ungaria 6403 de oameni, mai mulți ca în Iulie anul trecut. Din aceștia 5374 s'au dus la America, 370 în România (mai cu samă din Ardeal) și 219 în Germania.

† Trepov. Din Petersburg se vestește, că generalul Trepov a murit în Peterhof. El a fost de mai mult timp bolnav, având boală de inimă, care l-a și omorât. Trepov a jucat un rol mare în Rusia în vremea din urmă. Mai nainte fusese guvernator, apoi prefect de poliție în Moscva, unde a sugrumat cu asprime o răscoală. În urma acesteia a ajuns în Petersburg, unde și-a câștigat în mare măsură încrederea Țarului, așa că la curte nu se făcea nimic, fără se nu fie întrebat Trepov. Mai în urmă el a fost numit prefect de palat, care avea datorința se grijească de persoana Țarului. Prin moartea lui Trepov Rusia s'a scăpat de un tiran, ear' revoluționarii de un mare dușman.

În locul lui a fost numit prefect la palat generalul Dejutin.

Servitoare atacate de albine. »Gazeta Trans.« scrie: Dumineca trecută după amiazi niște servitoare, ce-și făceau preumblarea pe livadia poștei din Brașov, au fost luate la goană de niște albine. Servitoarele au fugit desperate în jos spre promenadă și au apucat apoi pe strada Vămii apărându-se cum puteau. Au și reușit se scape, afară de una, o Româncă de 15—16 ani, pe care mai multe albine au înțepat-o rău în obraz, așa că a trebuit se ia ajutor medical.

După cum ni-se împărtășește, societarii firmei George Schicht, care de curând s'a schimbat în o societate pe acții, au dat reuniunii de economii și ajutor a oficialilor și lucrătorilor lor pentru anul de gestiune trecut 50,000 cor. Din aceștia s'au avizat: 8000 cor. casei generale de ajutor al personalului, 28,000 cor. reuniunii de economii a lucrătorilor și 14,000 reuniunii de economii a oficialilor.

Cartea engleză: Românul american, atât de trebuincioasă celor ce sunt sau merg la America, a eșit în tipar în tipografia noastră în o ediție nouă, prelucrată cu îngrijire. Cartea, cum știm, e alcătuită de dl Victor Lazăr. Prețul 1 cor., și 10 bani porto, se poate procura la administrațiunea »Foi Poporului«.

Cununii. D-ra Ana Ciontea (Sibiu) și dl Panfilie Crișan (Poiana-Aiudului) își vor serba cununia în 23 Septembrie n. c. la 3 oare p. m. în biserica gr.-cat. rom. din Sibiu.

— D-ra Grațela Muntean din Hațeg și dl Ioan D. Bârsan din Seliște își vor serba cununia Sâmbătă în 29 Sept. c. la 11 oare a. m. în biserica gr.-or. română din Hațeg.

*

Ce are gust bun este în regulă mai folositor corpului, decât lucruri cari ne displac, cu deosebire și medicamentele. — »Emulsiunea lui Scott« este o formă de ulei de pește, gustuos, ușor de mistuit, care se ia cu plăcere și de băiați. Se capătă în toate farmaciile.

*

O mare explozie. În cetatea Montfaucon din Franța a fost o groaznică explozie, căzând jertfă foarte mulți oameni. Între cei omorâți este și un vânător Farny, care se afla în depărtare de 250 metri de la cetate. O peatră mare i-a zdrobit capul. Se zice, că au explodat 80 mii kgr. de praf de puscă. Zidurile și șanțurile cetății au dispărut total de unde au fost. Paguba se urcă preste 2¹/₂ milioane de franci.

*

Sfințire de biserică în America. »Românul« din Cleveland-Ohio scrie, că în 21 Octombrie c. se va sfinți biserica nouă gr.-cat. română de acolo cu hramul Sf. Elena și la actul sfințirii va lua parte și P. S. Sa episcopul de Lugoj, Dr. Vasile Hossu. În 20 Oct. se va aranja o mare petrecere populară în favorul bisericii. Clopotul noii biserici s'a sfințit în 9 Sept. c.

*

Economie. Ca un mijloc vrednic de încredere, probat profilactic se poate recomanda pe baza experiențelor de ani de zile, praful de Kornenburg-Kwizda pentru nutritul vitelor, fabricat de lăcășul de curte c. și reg și farmacist de cerc Francisc Ioan Kwizda în Kornenburg, a cărui succasă compoziție îl fac o adevărată comoară casnică pentru fiecare econom și proprietar de vite, întărind organele de mistuire, delătură aglomerarea de materii nutritive mistuite, are o influență specifică asupra sistemului limfei și ridică forța naturală de rezistență a animalelor

*

Mustrare de conștiință. Săptămâna trecută s'a înfășurat la poliția din Budapesta un muncitor Grün Mihaiu și a spus, că îl muștră conștiința, fiindcă a pricinuit moartea unui om. El a beut în o zi din săptămâna trecută cu un alt muncitor și sosind la podul călei ferate de preste Dunăre s'au certat și el l-a împins în riu, unde acela a perit în valuri fără urmă.

Grün a fost arestat. Poliția nu știa nimic despre întâmplare.

*

† **Eustatie Popovici.** Unul dintre excursioniștii la București, Eustatie Popovici, inspector forestier din Bozovici (Bănat) nu s'a mai întors dela București, repausând acolo pe neașteptate, Luni, în 9 I. c. în vârstă de 39 de ani. El suferea mai de mult de o boală de inimă, care i-a curmat firul vieții. A fost înmormântat Miercuri, în cimiterul Belu. La mormânt s'au ținut mai multe vorbiri, între cari și deputatul Cor. Brediceanu, zicând între altele, că soartea a voit, ca Popovici să fie vestitorul în ceruri a înfrățirii Românilor, serbătorită în București.

*

Vifore. Nu știm, ca ziua de 12 Septembrie sau 30 August st. v. să fie crestată de vr'un Falb ca ziua critică. Și totuși în aceasta zi mânia cerului s'a descărcat în mai multe părți. Astfel din Spălnaca (I. Uioara) ni se scriu următoarele!

După o dogoreală ca în mijlocul verii, arătând la amează măsurătoriul de căldură și răceală numit termometru 30° grade R. Mercuri în 12 Septembrie o năpraznică furtună s'a descărcat în părțile noastre. Deja de dimineață se auzia murmurul tunetelor vonind din depărtare. După amiază pela 5 oare cerul s'a întunecat de tot. Fulgerele sfășiau bolta cerului și trăznete însoțite de urlete înspăi-

mântătoare urmau după olaltă. Între aceste groaznicul viitor smulgea arbori puternici din pământ și pustia tot în calea sa. Ca să nu amintesc de stogurile de grâu și coperișe de case descoperite, cred că e de ajuns a vă împertăși că coperișul de paie a casei parohiale greco-orientale de aici a fost prăbușit la pământ și dinpreună cu el și hornul de zid de vr'o 2 stînjini și jumătate. Preotul Ioan Prodan chiar se pregătea să pună scara la pod ca aplicând nescai vase să împedec ploaea a străbate în locuința sa, când hornul casei cu un sgomot îngrijitor se prăbuși înaintea sa. Din norocire a scăpat de moarte ca prin minune. Astăzi preotul cu familia sa trebuie să petreacă în sură și poate l'ar ajunge și earna acolo, dacă creștini adevărați ca Gligor Chioresan, Aron Nandrea, Sandu Sângerean și încă puțini nu ar face tot posibilul ca să se repareze casa...

Ear' din Asinip, comună aproape de Spălnaca, ni se scrie că năpraznicul viitor a culcat la pământ biserica greco-catolică. Proprii au fost duși de vînt în depărtare mare și clopotele îngropate sub dărâmături. Viață de om n'a fost primejduită.

În Uioara de sus, fulgerul a atins o femeie, chiar în momentul când își făcea cruce.

— În 12 Septembrie a. curent a băntuit și în Rodna veche un viitor uriaș. Mulți arbori au fost scoși cu rădăcina. Drumurile au fost năpădite de arbori smulși și de stînci surpate. Sîrmele de telegraf și telefon către Bucovina au fost stricate.

*

Caz de moarte. Fostul director de finanțe și deputat, Dumitru Dragonescu, a reposat în Timișoara.

*

Hoți. Săptămâna trecută Joi noaptea au intrat nește hoți la școala de moșit din Sibiu. Au umblat și în pivniță, intrând pe o fereastră. Pagubă n'au făcut însă, decât că au dus cheia dela scrinul cu instrumentele din sala de operație și din ușă, fugind, căci au auzit, că începe să se facă larmă.

*

Numeroase casuri de otrăvire se nasc din constipație. Fiecare persoană, care suferă de scaun neregulat, vîrtos, adună în intestine necurătenii, cari constau din resturi de nutreiment semi-putrede și cari corump și discompun sângele. În apa minerală amară »Franz Iosif« este dat omenimii un produs natural de lăcsat, care se poate numi un mijloc ideal de lăcsare, căci se poate lua an de an, fără să-și pearză efectul și fără a îngreua stomacul și intestinele.

Scrisori nenumărate de recunoștință, între cari de la cei mai eselenți medici, documentează acest adevăr.

Să se ceară deci în farmacii, drogherii și neguțătorii de ape minerale espres

»Apă amară Franz Iosif«.

*

Kristoffy în sanator. Fostul ministru de interne în ministrul Fejérváry, Kristoffy, devenind foarte nervos, a fost dus în o casă de sănătate lângă Drezda, în Germania.

*

Filoxeră. În viile dela Topârcea, comitatul Sibiiului, s'a ivit filoxera. Viile au fost puse sub carantină.

*

Seteă nenaturală, acrimă incoadă în stomac și adeseori diaree sunt urmări ale gustării cafelei de boane, nu-s așa în general cuoscute, ca efectul stricăcios al aceleia asupra întregului nostru sistem nerval. Deci pentru-ce se luăm asupra-ne aceste urmări, cari formează o mare daună pentru sănătatea noastră și pot duce durere până la apoplexie, adese-ori atât de neașteptată, pe când acele prin o mică schimbare în pregătire se pot de tot încuraja! Să amestecăm cafeau de boane, dacă nu voim să abzicem de tot de ea, pe jumătate cu cafeaua malt-Kneipp a lui Kathreiner și astfel avem o cafea aromatică, gustoasă și priincioasă sănătății. O experiență deja de cincisprezece ani și primirea cu plăcere tot mai mare a cafelei malt-Kneipp

lua Kathreiner a probat o splendid. Pentru băiați însă, bolnavi și slabi, cărora medicii le interdic cafeaua de boane iritantă, se recomandă folosirea cafelei malt-Kneipp a lui Kathreiner fără nici un adaos, fiindcă ea în urma gustului său propriu de cafea de boane ne prieste bine și pe lângă aceasta e nutritivă și produce sânge.

Uleiul comun de pește

este de miros și gust așa de respingător, așa greu de mistuit, încât pentru copii și bolnavi gingași nici nu poate veni în combinație. Puterea mare nutritivă și de vindecare, ce posedă uleiul de pește în măsura arătată e accesibilă pentru ori și cine, căci în forma de Emulsiunea lui Scott uleiul e liberat de însușirile respingătoare. Emulsiunea Scott e în genere gustoasă, ușor de mistuit și de trei ori așa de cu efect, ca uleiul comun de pește. Emulsiunea lui Scott nu cauzează nici când nici cele mai mici dureri și esercează întotdeauna o influență favorabilă vizibilă.

Pentru veritabila emulsiune a lui Scott garantează semnul adaus aici, un pescar care duce pe spate o știucă mare.

Cu provocare la aceasta foaie, trimițând înainte 75 fil. în marce postale, servește cu sticlă de model

Dr. BUDAI EMIL, »Stadtapotheke«
Budapest IV. Vá. z. utca 34/50.

Prețul sticlei originale coroane 2.50.

Să capătă în toate farmaciile. 24 1—3

Să poate căpăta în tot locul

Kalodont

63 28—42 a lui Sarg

cremă de dinți neînconjurat de lipsă, păstrează dinții curați, albi și sănătoși.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

A. P. în Cl. Dacă înșiși, îl vom da.

Mai multora. Cele trimise vor urma, numai pe rînd și poate scurtate ici-colea, căci nu prea avem loc.

P. S. în B-ov. Nu știm până acum, dar vom cerceta.

A. N. în Pp. Regretăm, dar nu se poate.

Proprietar, editor și redactor responsabil

Silvestru Moldovan

Tiparul »Tipografiei« Henric Meltzer.

Grija femeii este pentru binele familiei!

Kathreiner

cafea de malt Kneipp

prin modul de producere a lui Kathreiner este gustosă, ajută sănătății și e lefină, oferă deci cele mai neprețuite avantaje pentru ori-care economie casnică!

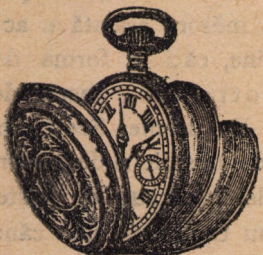
La cumpărare să se accentueze espres numele Kathreiner și să se ceară numai pachete originale cu marca de scutire preotul Kneipp.

Granz Josef

Apa amară este singurul mijloc natural de laxat, plăcut de luat.

45 16-25

ATENȚIUNE!

**O cumpărare
ocasională!**

**Cât timp ține
proviziunea!**

- fl. 2.10 costă 1 orologiu de buzunar nickel remontoir, marca sistem Roskopf patent, cu lanț elegant de nickel și joujou.
- fl. 3.65 costă un orologiu de buzunar rem. de argint china sau goldin, sistem Roskopf pat. cu lanț de nickel eleg. și joujou.
- fl. 4.50 costă 1 orologiu de buzunar rem. de argint veritabil, împreună cu lanț americ. și joujou. Aceiaș cu coperiș triplu fl. 5.20.
- fl. 4.70 costă un orologiu de buzunar pentru dame de aur veritabil, cu lanț de dame lung, aurit.
- fl. 11.50 costă un orologiu de aur veritabil 14 carate pentru dame, în casetă elegantă de mătase sau atlas, cu lanț elegant.

Garanță de trei ani.

- fl. 1.50 costă un inel de aur veritabil de șase carate, cu piatră eleg.

La fiecare comandă se alătură o oglindă de buzunar eleg. de celuloid. — Se trimit cu rambursă sau trimițând banii înainte. — Nu există risic! fiindcă ceea-ce nu convine se schimbă sau se returnează banii.

MICH. HOROWITZ

Casă de export, Cracovia, Kotelek 4 (Oest.)

Catalog de prețuri bogat ilustrat (peste 1000 de ilustrații), cum tot felul de oroloage, articli de juvaere, instrumente muzicale, articli optici și diverse unelte de casă și economice, gratis și franco.

169 8-10

BORVIZ DE REPAT

IZVORUL BATHORI

CEA MAI BOGATA
APA MINERALA
IN ACID CARBONIC

**Pene de pat
boeme ieftine!**

5 Kilo: noue, scărmanate cor. 9-60; mai bune cor. 12.—; albe, moi, pufoase, scărmanate cor. 18.—, cor. 24.—; albe ca zăpada, moi, pufoase, scărmanate cor. 30.—, cor. 36.—.

Espedarea franco cu rambursă. Schimb și reprimire se admite pe lângă rebonificare de porto.

175 6-6

Benedickt Sachsels, Lobes 184.
posta **Pilsen**, Boemia.

Școale private de muzică KAISER

conc. judecătorește

Viena, cercul 7, 8 și 9, anul școlar 1906/7 al 33-lea.

Institute de învățământ pentru toți ramii artei de tonuri, inclusiv opera și opereta. Anual 850 de frecuranți din inter și esteri.

Curs pentru examen de stat (Octombrie—Aprilie), cursuri feriale (Iulie—Septembrie), 144 de candidați de-ai institutului au depus examenul de stat ces. reg., în parte cu distincție. Cursuri pentru artiști. Cursuri speciale pentru instructori de pian. Curs pentru maeștri de capelă. (Candidaților li-se oferă ocazia a se exercia în dirijare). Despărțeminte pentru instrucție teoretică epistolară. Cor mixt, orchestră, concerte, reprezentatii de opere și operete, atestate. Puteri didactice principale: cântăreața de curte ces. și reg. Friedrich-Materna, Dr. M. Dietz, docent univ. și membru al comisiei c. și r. de examene în muzică. Max Jentsch, Ludovic Kaiser, Gust. Guthel, directorul R. Kaiser etc. Prospece și ori-ce informații prin cancelaria: Viena VII/1, strada Ziegler (Zieglergasse) 29. Pentru esteri se dă îndrumare de pension în familii onorabile.

199 3-3

F. STOIBER

Sibiu, strada Cîsnădiei 57.

Deposit de mânuși și bandage.

Are onoare a recomanda înaltului stat militar și onoratului public civil depositul său bogat în toate felurile de mânuși de non procurate glacé, svedice, de spălat (pentru oficeri și comis), de mătase și de ață (lungi și semilurgi), toate numai în calitatea cea mai bună, cum și în bandage și specialități și se roagă de prețiosul sprigin.

202 3-6

Institut indigen. — Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiu

17 41-52

— Intemeiată la anul 1868 —

în Sibiu, strada Cîsnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

— contra pericolului de incendiu și exploziune, —
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

— asupra vieții omului —

în toate combinațiile, capitale pentru casul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: + Capitale asigurate asupra vieții:
90,981.088 coroane. + 9,125.898 coroane

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii 4,077.718-75 c. pentru capitale asig. pe viață 3,568.863-87 c.

Oferte și ori-ce informații se pot primi dela:

Diracțiunea în Sibiu, str. Cîsnădiei nr. 5 etagiu I., curtea I., și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Publicațiune.

Am onoarea a face cunoscut preastimatului public din Sibiu și jur, că 'mi-am mutat

ascuțitoria mea artistică

din Viena la Sibiu. Aici se efectuează brieuri, foarfeci și toate unelte și instrumentele cu cunoștință de specialist și pe lângă prețurile cele mai ieftine. Ca specialitate țin întotdeauna un deposit bogat de brieuri engleze, cu ascuțis concav prima și toate utensiliile pentru barbiri și friseri. La aceste fac atenție în deosebi pe aceia, cari se rad singuri. Comande postale se efectuează în 3 zile.

Rugându-mă de spriginul binevoitor, semnez

Alexandru Exner, ascuțitor artistic
Pământul-mic 13.

187 5-10

Acordarea de clavire și reparaturi.

Ludovic Etter**Sibiu, strada Urezului 6.**

Cunoștințele mele muzicale, cum și tehnice de mai mulți ani, pe cari 'mi-le-am însușit în fabricile de clavire din Viena, asemenea și o praxă estinsă mă îndreptătesc a asigura, că voi corespunde tuturor cerințelor onoratei clientele.

Fiindcă eu fac călătorii din timp în timp în cele mai multe locuri din comitatele Transilvaniei, așa rog pe onor. intereseți eventualele însărcinări resp. înștiințări a 'mi-le comunica sub adresa de mai sus, ca ocazional să merg pe acolo și să pot face serviciul.

Mijlocire de procurare de instrumente nouă din primele fabrici din țară și străinătate.
172 4—6

Doi băieți

să primesc ca învățăceli în lucrătoria de ghetarie și cismărie a subscrisului

TEODOR MOLDOVAN

Str. Gușteriței Nr. 85 158 3—6
Sibiu — Nagyszeben.

Glasura pentru padiment

a lui Nejedly

este cea mai durabilă și cea mai ieftină.
Lustruirea se uscă numai decât.

Deposit: 193 b—6

Ludovic Fuchs.**Compactorie****Strada Cîsnădiei Nr. 7.**

Subscrisul îmi iau voia a aduce la cunoștința onor. public, că 'mi-am deschis în Sibiu, str. Cîsnădiei 7

o compactorie

și mă recomand pentru toate lucrările ce aparțin acestei branșe, cu observarea, că execut lucrările foarte frumos și în timpul cel mai scurt.

La tipărire pe bande (panglice) de cununi, cum și la reclame de placate în aur și argint îmi iau libertatea a atrage în deosebi atenția.

Cu distinsă stimă

205 2—3

Moritz Kisch.**Cărți pentru școalele populare.**

Popescu-Span, Antăia carte de lectură, leg. —.40.

— Carte de cetire II, leg. —.60.

— Carte de cetire III, leg. 1.20.

Noul Abecedar de Dr. Petru Șpan, leg. —.40.

Carte de cetire a II-a de Dr. Petru Șpan, leg. —.50.

Petran Dr., Gramatica rom. elementară. I. pentru cl.

II și III broș. —.90.

— Gramatica rom. elementară. II. pentru cl. IV

broș. —.60.

Schullerus-Popovici, Carte de cetire maghiară, partea

I. leg. —.50.

— Carte de cetire și gramatică maghiară, parte II.

leg. 1.70.

— Carte de cetire, partea II., ediție redusă, B.

leg. 1.—.

Manual pentru propunerea limbii maghiare în**școalele populare cu limba de propunere română.**

(Indigări metodice și schițe de lecțiuni.) De

Dr. A. Schullerus și I. Popovici, broș. —.60.

Icoanele de părete (edit. lui Hölzel) pentru învățăm-**mentul intuitiv și limbistic (vezi »Manualul lui****Schullerus-Popovici» pag. 26). I. Primăvara. II.****Vara. III. Toamna. IV. Iarna. V. Curte țărănească.****VI. Munții. VII. Pădurea. VIII. Orașul. Mărima****icoanelor 140:93 centimetri. Prețul C. 6.60****pentru o icoană trasă pe pânză.**

Kogutowicz M., A magyar korona országainak iskolai

fali térképe (Mapa Ungariei) tras pe pânză, 12.65.

Tot aceea (B kiadás) cu împărțirea comitatelor.

C. 12.65.

— Europa iskolai fali térképe (Mapa Europei) tras

pe pânză, 13.20.

— Az oszt.-magy. monarchia iskolai fali térképe

(Mapa Austro-Ungariei) tras pe pânză, 12.65.

Librăria W. Krafft în Sibiu.

196 4—5

FISCHER & COMP. NAGYENYED Ungaria.

100 JUG. CAT.

Cei mai frumoși pomi roditori.

80,000 arbori fructiferi.
1 milion plante pentru gard viu.
1 milion sujețe (pădureți).
Arbori de promenadă, tufișe decorative
roze, poame cu boabe etc.

Cei mai buni altoi de vițe.

1 1/2 milion altoi de vițe
Vițe europene și americane
cu și fără rădăcină.
Cataloge și instrucțiuni de
cultivare gratis.

ȘCOALELE de POMI și VIȚE de VIȚE IMPREUNATE FISCHER & COMP. și M. AMBROSI.

209 2—12

Bandage patentate pentru hernie

priv. imp. reg.

fără arc pe corp, cu arc pe pelotă.

Lei 14 buc. pe o parte
» 22 » pe amb. părți
Indicațiunea măsurii.

1) Incunjurul soldului în centimetri; 2) Unde este hernia: la stânga, la dreapta sau în ambele părți; 3) Mărima aproximativă a herniei: d. e. ca un ou de găscă, un ou de găină sau ca un pumn, etc. etc.

Această nouă construcțiune de bandage pentru hernie o pot recomanda ca cea mai sigură, practică și comodă ori-căruia care suferă de hernia cea mai gravă și îndelungată și chiar aceuia, care are ocupație grea. E recunoscută cu laude de toate autoritățile medicale și foarte bine recomandat.

O. NEUPERT NACHFOLGER
fabrioa de bandage

Viena I., Graben 39 A (în interiorul Trattnerhof)

Se espedează prompt cu ilustratul mod de întrebuințare contra ramburs.
Prospecte gratis la cerere. 191 5—10

Schimbare de local!!!

Comerțul de mașine de cusut și biciclete

Carol F. Wultschner

cum și atelierele lui și institutul de nickelat se află din 1 Sept. c. în
str. Poplăcii 43 (Quergasse, colțul Hechtgasse).

Rugându-mă de binevoitorul sprigin, semnez

cu distinsă stimă

Carol F. Wultschner
mechanic în Sibiu.

201 8—3

Nu numai se cetim

ci trebuie să și probăm

săpunul de lapte de crin Steckenpford

dovedit de bun, medicinal, de Bergmann & Co., Drezda și Teschen a/E. mai înainte săpun de lapte de crin al lui Bergmann (marca 2 băieți) ca se avem un teint alb și liber de piștur, cum și o culoare delicată a feții.

Să afli bucată cu 80 fileri în Sibiu la:

Farmacile la »Urs«, Piața-mică, A. Rummler, str. Turnului. C. Müller, Piața-mare, drogh. Carol Morscher, str. Cîsnădiei, I. B. Misselbacher sen., Piața-mare, Gustav Meltzer, str. Cîsnădiei, str. Gușteriței, Piața-mică, Prima fabrică ard. de lumină de stearin, str. Cîsnădiei, Carol Arz, str. Cîsnădiei; mai departe în Sighișoara la: farmacia Lingner, I. B. Misselbacher. 86 24—50

Ludovic Ferencz,

croitor de bărbați,

Sibiu, strada Cîsnădiei nr. 12,

recomandă p. t. publicului

pentru sezonul de toamnă

noutățile

soșite chiar acum, pentru haine de bărbați stoffe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Saeko, Jaquete, fracuri și haine de salen, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stoffe pentru pardiiuri și „Raglam“, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverențelor confecționate în atelierul meu îmi permit a atrage deosebită atențiune a on. domni preoți și teologi absolvenți

în casuri de urgență confecționez un rind complet de haine în timp de 24 ore.

14 34—

Nr. 758/1906,

206 2-2

Publicațiune.

Comuna **Tălmăcel** vinde pe calea licitațiunei publice, cu eschiderea ofertelor ulterioare, Duminecă, în 23 Septemvrie st. n. a. c. la 4 ore d. a. în cancelaria comunală, circa 65 stângini metrice lemne de fag neplutite.

Lemnele vor fi duse la gara Tălmăciu din partea comunei.

Prețul strigării 17 cor. 40 fil. de stângin. Vadiu 150 cor.

Tălmăcel, în 10 Septemvrie 1906.

Primăria comunală:

Ioan Fanea
notar.

Toma Nedelcu
primar.

Publicare.

Comuna **Bungard** (I. Sibiu) dă în arândă pe 3 ani moara de lângă Cibin, cu 3 pietri. Licităția se va ținea în 30 Sept. n. la 3 ore p. m.

Condițiile mai detaliate se pot vedea în cancelaria comunei, în orele oficioase.

195 2-2

Primăria comunală.

Nr. 11664/1906.

210 1-1

Publicațiune de târg din Timișoara.

Târgul de țeară

de S. Mihail din anul acesta în Timișoara se va ținea din 27 Septemvrie a. c. până inclusive 1 Oct. c.

Mânarea de ori-ce vite la târgul de țeară este permisă din 27 Sept., Joi dimineața dela 5 ore.

Timișoara, 30 Aug. 1906.

Dela căpitanatul orașenesc:

Rudolf Bandl, căpitan orașenesc.

UNIFORME

pentru voluntarii de un an

se confecționează după cea mai nouă modă, elegant și cu șic, pe lângă prețurile cele mai ieftine la

Ludovic Ferencz

institut pentru uniforme și vestimente bărbătești

Sibiu, str. Cîsnădlui Nr. 30.

203 2-

In Agârbiciu

(Szászegerbegy, I. Mediaș)

este de dat în arândă din 15 Sept. 1906 până în 1 Martie 1907 o livadă bună, ca

pășune pentru oi.

Mărimea e 34 jug. catastrale și 1037 stângeni □. Informații mai de aproape se pot afla în cancelaria comunală de acolo.

108 2-2

Croitoreasă bună

sosită din București și lucrând numai după moda parisiană, roagă pe onor. doamne să viziteze atelierul său.

D-ra Adam

Strada Măcelarilor Nr. 30

Etagiul I.

212 1-6

Ces. și reg.

fabricant de arme, de curte

PETRU WERNIG

Ferlach (Carintia).

Anul înființării 1867.

Adresa telegrafică:
PETRU WERNIG
FERLACH.

ATELIER

204 2-5

pentru fabricarea de arme de precisiune.

Premiat cu medalii de aur și argint.

Preluare de ospetărie.

Berărie, cu localități de curte

Strada Cîsnădlui Nr. 51

mai înainte Speck — — — restaurant vechiu.

Bere bok de grad înalt, Transsylvania deschisă zilnic de mai multe-ori începere proaspătă (țap). — — —

Bere de Steinbruch
cu butelia o o o o o

Culină recunoscută
de bună, fără a fi si-
liți se luăm beutură

Vinuri veritabile
curate o o o o o o o

Zilnic dejun mezeluri. — Prânz în ospetărie și în afară.

211 1-6

— Odaie separată pentru reuniuni. —

De sprigin binevoitor se roagă

L. Kwanka.

Grand Prix expoziția universală Paris 1900.

Praf de Korneuburg a lui KWIZDA pentru nutrirea vitelor,
mijloc dietetic pentru cai, vite cornute și oi.

Prețul:

1 șatulă cor. L.40, 1/2 șatulă cor. —.70.

De preste 50 ani în folosință în cele mai multe grajduri în lipsă de poftă de mâncare, mistuire slabă, spre îmbunătățirea laptelui și înmulțirea adundăței laptelui la vaci.

Veritabil numai cu marca de scutire aci alăturată.
Preț-curanturi ilustrate gratis și franco, prin
deposital principal

Francisc Ioan Kwizda

furnizor de curte c. și reg. austro-ungar, reg. român și princ. bulgar.
Farmacist cercual, Korneuburg lângă Viena.

94 II. 10-25

Gustav Dürr

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,

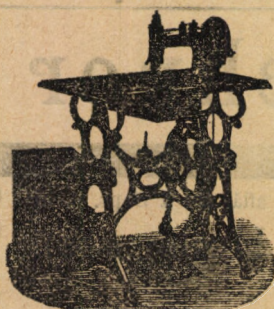
Sibiu, Piața-mare nr. 19.

Recomandă deposital seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

20 32-

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate scareturile mașinilor de cusut de ori-ce fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în deposital meu. Reparaturile la mașinile de cusut de ori-ce fel sînt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată dela mine dau 5 ani garanție.